SALA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSEN
Carola Gunnarsson

Svar på motion angående utsatta EU-medborgare

Beatrice Björkskog (FI) inkom den 14 april 2015 med rubricerad motion.
Motionären yrkar:

- Att Sala kommun efterlever socialtjänstens vistelseprincip. Det skulle ge socialt utsatt EU-medborgare rätt till en skälig levnadsnivå på samma villkor som alla andra i kommunen, med bland annat tak över huvudet och mat för dagen för dem som uppehåller sig i kommunen och inte kan tillgodose dessa behov på egen hand
- Att kommunen bekostar ett härbärge med dusch-och tvättmöjligheter för dem som vistas i Sala kommun och inte själva kan ordna tak över huvudet. Självklart gäller vårt yrkande om härbärge även de hemlösa svenska medborgare som finns i vår kommun.
- Att kommunen ombesörjer grundbemanning av detta härbärge och för övrigt fortsätter samarbetet med frivilligorganisationerna.
- Att Sala kommun upprättar en plan för hur utsatta EU-medborgare tas emot när de kommer till vår kommun och att behoven inventeras fortlöpande genom uppsökande verksamhet.
- Att Sala kommuns insatser för EU-medborgare tas fram i samverkan med de berörda och utifrån deras behov.
- Att alla insatser kommuniceras till de berörda på modersmålet och med utgångspunkten att det handlar om rättigheter som tillgodoses.
- Att Sala kommun ger rådgivning och information till EU-medborgare som kommer till vår kommun om de möjligheter som finns för dem till exempel vad gäller socialt skyddsnät, vård , utbildning och arbete.
- Att kommunen bekostar de tolkinsatser som krävs för att kommunicera behov och insatser samt ge rådgivning. Det är önskvärt att detta inte enbart sker via telefontolk.
- Att Sala kommun ger utsatta EU-medborgare tillgång till verksamheter som språkcafé, fadderskap för nyanlända och SFI-undervisning.
- Att kommunen erbjuder skolgång även till barn vars familjer stannar i Sverige kortare tid än tre månader.

SALA1000, v 2.0, 2012-08-02

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsen
Box 304
733 25 Sala

Besöksadress: Stora Torget 1
Växel: 0224-74 70 00
Fax: 0224-188 50
kommun.info@sala.se
www.sala.se

Carola Gunnarsson
Kommunstyrelsens ordförande
carola.gunnarsson@sala.se
Direkt: 0224-74 7100

Kommunstyrelsen

- Att Sala kommun avsätter medel till ett projekt för att verkställa ovanstående punkter.
- Att detta projekt startas snarast möjligt, med målet att det senast 1 november 2015 ska finnas ett härbärge i Sala kommun som är klart att ta emot gäster.

Motionen har remitterats till kommunstyrelsens förvaltning

I sitt yttrande skriver kommunstyrelsens förvaltning att Sala kommun huvudsakligen använder kommunens resurser för lagstadgad verksamhet. Vård och omsorg har genomfört en analys av lagstiftning och förutsättningar i syfte att identifiera kommunens skyldigheter och möjligheter till uppsökande verksamhet, rådgivning och information till utsatt EU-medborgare (dnr 2016/291). Av analysen framgår att det finns ett antal frågor som inte är reglerade i lagar eller direktiv, att ta ställning till. För att utöka kommunens tjänsteutbud med tjänster som inte är lagstadgade fordras att resurser tillförs eller omfördelas.

Stöd till utsatta EU-medborgare och andra utsatta grupper är komplicerade och mångfacetterade frågor som ännu saknar riktlinjer för hantering. För långsiktigt och hållbart beslut fordras ytterligare beslutsunderlag. Frågorna behandlas bl a på Eu- och regeringsnivå.

Kommunens nu kända och eventuella möjligheter att stödja utsatta EU-medborgare är:

- Via fonden Fead utifrån dess kriterier (nästa utlysningsperiod är hösten 2018/våren 2019)
- Samarbete med idéburna organisationer

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att anse motionen besvarad.

Carola Gunnarsson (C)
Kommunstyrelsens ordförande

SALA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS FÖRVALTNING
Jane Allansson

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2016 -10- 13
Diarienr | Aktbilaga

YTTRANDE

Motion 2015/253 – angående utsatta EU-medborgare

BAKGRUND

Rubricerad motion har inkommit från Feministiskt Initiativ, Beatrice Björkskog. Motionären yrkar, bl a i tolv punkter, på att Sala kommun ska arrangera insatser för socialt utsatta EU-medborgare.

I motionen hänvisar motionären till rättigheter som EU-medborgare har, till Socialtjänstlagen, FN's Barnkonvention och Skolverkets konstaterande att barn till EU-medborgare som vistas i Sverige längre än tre månader har rätt till utbildning. Vidare påtalar motionären att det finns kommuner som erbjuder skolgång även till de som bara stannar i tre månader.

Yrkanden:

1. Att Sala kommun efterlever socialtjänstlagens vistelseprincip. Det skulle ge socialt utsatta EU-medborgare rätt till en skälig levnadsnivå på samma villkor som alla andra i kommunen, med bland annat tak över huvudet och mat för dagen för dem som uppehåller sig i kommunen och inte kan tillgodose dessa behov på egen hand.
2. Att kommunen bekostar ett härbärge med dusch- och tvättmöjligheter för dem som vistas i Sala kommun och inte själva kan ordna tak över huvudet. Självklart gäller vårt yrkande om härbärge även de hemlösa svenska medborgare som finns i vår kommun.
3. Att kommunen ombesörjer grundbemanning av detta härbärge och för övrigt fortsätter samarbetet med frivilligorganisationerna.
4. Att Sala kommun upprättar en plan för hur utsatta EU-medborgare tas emot när de kommer till vår kommun och att behoven inventeras fortlöpande genom uppsökande verksamhet.
5. Att Sala kommuns insatser för EU-medborgare tas fram i samverkan med de berörda och utifrån deras behov.
6. Att alla insatser kommuniceras till de berörda på modersmålet och med utgångspunkten att det handlar om rättigheter som tillgodoses.
7. Att Sala kommun ger rådgivning och information till EU-medborgare som kommer till vår kommun, om de möjligheter som finns för dem till exempel vad gäller socialt skyddsnät, vård, utbildning och arbete.
8. Att kommunen bekostar de tolkinsatser som krävs för att kommunicera behov och insatser samt ge rådgivning. Det är önskvärt att detta inte enbart sker via telefontolk.
9. Att Sala kommun ger utsatta EU-medborgare tillgång till verksamheter som språkcafé, fadderskap för nyanlända och SFI-undervisning.
10. Att kommunen erbjuder skolgång även till de barn vars familjer stannar i Sverige kortare tid än tre månader.

SALA1600, v 2.0, 2012-08-02 C:\Users\janal\Desktop\Yttrande Motion Feministiskt Initiativ Utsatta EU-medborgare.docx

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Box 304
733 25 Sala

Besöksadress: Stora Torget 1
Växel: 0224-74 70 00
Fax: 0224-188 50
kommun.info@sala.se
www.sala.se

Jane Allansson
Utredare
jane.allansson@sala.se
Direkt: 0224-74 70 13

11. Att Sala kommun avsätter medel till ett projekt för att verkställa ovanstående punkter.
12. Att detta projekt startas upp snarast möjligt, med målet att det senast i november 2015 ska finnas ett härbärge i Sala kommun som är klart att ta emot gäster.

YTTRANDE

Sammanfattning
Citat från SKL's hemsida *"Den som är i Sverige tillfälligt utan att arbeta kan endast få begränsad hjälp av kommunen. Vid sidan av akut stöd enligt socialtjänstlagen väljer vissa kommuner att stödja ideella organisationers insatser för utsatta EU-medborgare.*

Alla beslut enligt socialtjänstlagen ska ske efter ansökan och en individuell bedömning av sökandes behov. Behovet kan möjligen omfatta biljett till hemlandet, pengar till mat eller härbärge. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar att ta hänsyn till barn i bedömningen av behovet av bistånd.

Påträffar socialtjänsten eller på annat sätt får kännedom om att ett barn far illa är socialtjänsten skyldig att ingripa och inleda utredning oavsett barnets nationalitet och hemvist."

Sala kommun använder huvudsakligen kommunens resurser för lagstadgad verksamhet. För att utöka kommunens tjänsteutbud med tjänster som inte är lagstadgade fordras att resurser tillförs eller omfördelas.

Stöd till utsatta EU-medborgare och andra utsatta grupper är komplicerade och mångfacetterade frågor som ännu saknar riktlinjer för hantering. För långsiktigt och hållbart beslut fordras ytterligare beslutsunderlag. Frågorna behandlas bl a på EU- och regeringsnivå.

Kommunens nu kända och eventuella möjligheter att stödja utsatta EU-medborgare är:

- via fonden Fead utifrån dess kriterier (nästa utlysningsperiod är hösten 2018/våren 2019)
- samarbete med idéburen organisation

Beslutsunderlag
EU ger unionsmedborgare rätt att nyttja den fria rörligheten. Den rätten har alla unionsmedborgare, även de som är ekonomiskt svaga. De ekonomiskt svaga använder sig av denna rättighet för att förändra sin situation. Solidaritet betonas som ett grundläggande värde i EU-fördragen men EU-rätten ställer i princip inte några krav på medlemsländerna ifråga om vilka rättigheter som ska ges dessa utsatta unionsmedborgare. Denna otydlighet i regelverk skapar problem vid tolkning.

Vård och omsorgsnämnden har utifrån nationell lagstiftning ett ansvar för en uppsökande verksamhet mot utsatta grupper i samhället och ett yttersta ansvar för personer som vistas i kommunen. Nämnden ansvarar även för att bevilja bistånd utifrån en ansökan eller ett behov av skydd efter en individuell prövning av bistånd för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Socialtjänstlagen ställer krav på agerande främst utifrån barns behov. Förutsättningen är att det finns tillgång till övriga välfärdstjänster. För utsatta unionsmedborgare finns inte någon lagstadgad tillgång till insatser såsom skolgång, sjukvård, arbete och boende. Stora grupper av unionsmedborgare riskerar att hamna i ett rättsligt vakuum.

Inom Sala kommun, Vård och omsorg, har en analys av lagstiftning och förutsättningar gjorts i syfte att identifiera kommunens skyldigheter och möjligheter till uppsökande verksamhet,

rådgivning och information till utsatta EU-medborgare (dnr 2016/291). Av analysen framgår att det finns ett antal frågor, som inte är reglerade i lagar eller direktiv, att ta ställning till. Sala kommun använder huvudsakligen tillgängliga resurser för lagstadgad verksamhet. För att utöka kommunens tjänsteutbud med tjänster som inte är lagstadgade fordras att resurser tillförs eller omfördelas.

Kommunens nu kända och eventuella möjligheter att stödja utsatta EU-medborgare är:

- För utvecklingsarbete kan ansökan om EU-stöd göras utifrån Sala kommuns EU-strategi – dvs efter verksamhetsanalys, framtagna utvecklingsområden och förankrad projektidé. Fead är t ex en fond vars målgrupp är socialt utsatta personer som vanligtvis inte kan erhålla stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen, dvs personer som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i Sverige. Sverige har valt inriktningen social inkludering - samhällsorientering och hälsofrämjande åtgärder. Nästa utlysningsperiod för Fead är tidigast till hösten 2018 och/eller våren 2019.
- I Sverige samarbetar offentliga verksamheter allt mer med föreningar och andra idéburna organisationer för att tillsammans skapa mervärde för människor i kommunen. Hjälp till utsatta EU-migranter och hemlösa är exempel på områden där idéburna organisationer gjort överenskommelser med några kommuner. I Sala har dialog med idéburna organisationer inletts för att utreda möjligheterna till samarbete.

/Jane Allansson

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2015 -04- 14
Diarienr 2015/253 Aktbilaga 2

Motion

Till Sala kommunfullmäktige

Feministiskt initiativ

Angående utsatta EU-medborgare

Att utsatta EU-medborgare inte får något socialt skydd eller medborgerliga och mänskliga rättigheter i Sverige eller i sina hemländer är en skam för EU, för Sverige och för svenska kommuner, inklusive Sala kommun. Alla som säger sig stå för principen om människors lika värde, rätten till ett värdigt liv och en demokratisk samhällsutveckling måste därför höja sina röster.

En del av dem som numera kommit att betecknas som EU-migranter är EU-medborgare utan medborgerliga rättigheter i hemlandet eller i värdlandet. Gemensamt för dessa EU-medborgare är att den finansiella krisen i södra Europa samt fattigdom, diskriminering, brist på försörjningsmöjligheter och ökade inkomstklyftor har drabbat dem hårt.

Den fria rörligheten är en grundprincip inom EU. Det innebär att en EU-medborgare från ett annat land har rätt att stanna i Sverige i tre månader utan några särskilda tillstånd eller pengar till försörjning.

Vistelseprincipen i socialtjänstlagen innebär att varje kommun har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och att den kommun där den enskilde vistas ansvarar för stödet och hjälpen. Frågan om en persons hemvist i en kommun avgörs inte av huruvida personen har svenskt personnummer eller inte.

Lagen medger inga undantag och tillåter inte att vistelsen eller rätten till bistånd tolkas olika utifrån härkomst, medborgarskap, etnicitet eller liknande. EU-rätten ställer inga hinder för kommunerna att lämna stöd och hjälp till de EU-medborgare som vistas i kommunen.

Ett särskilt ansvar har vi också för de barn som kommer hit som EU-medborgare. FN:s barnkonvention slår fast att alla barn som vistas i ett land, utan åtskillnad har rätt att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Skolverket konstaterar att barn till EU-medborgare som vistas i Sverige längre än tre månader utan uppehållstillstånd ska ses som papperslösa och ha rätt till utbildning, men det finns också exempel på kommuner som, med hänvisning till barnkonventionen, erbjuder skolgång även till dem som bara stannar i tre månader.

Det optimala vore att ingen människa skulle känna sig tvungen att lämna sitt hemland på grund av fattigdom, diskriminering eller utanförskap, men så ser det inte ut i dag.

De utsatta EU-medborgarna kommer hit för att de diskrimineras i sina hemländer, saknar möjlighet att få arbete och lever under extremt fattiga förhållanden. På lång sikt måste deras förhållanden i hemländerna förbättras, men på kort sikt måste vi ge dem ett värdigt bemötande när de befinner sig i vår kommun. Att bemötas med värdighet, få tak över huvudet och mat för dagen är grundläggande mänskliga rättigheter.

Som det ser ut i dag hjälper Sala kommun till med samordning mellan ett antal frivilligorganisationer som erbjuder frukost, kaffe och lunchsoppa måndag-fredag, kaffe

Feministiskt initiativ

lördagar, samt dusch- och tvättmöjligheter måndag och tisdag förmiddag. Under jul-, nyårs- och trettonhelgen 2014/2015 betalade kommunen för 18 sängplatser på Sofielunds vandrarhem, som just då råkade ha lediga sängplatser. En privatperson har också bidragit ideellt med tolkhjälp vid enstaka tillfällen.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi

- att Sala kommun efterlever socialtjänstlagens vistelseprincip. Det skulle ge socialt utsatta EU-medborgare rätt till en skälig levnadsnivå på samma villkor som alla andra i kommunen, med bland annat tak över huvudet och mat för dagen för dem som uppehåller sig i kommunen och inte kan tillgodose dessa behov på egen hand.
- att kommunen bekostar ett härbärge med dusch- och tvättmöjligheter för dem som vistas i Sala kommun och inte själva kan ordna tak över huvudet. Självklart gäller vårt yrkande om härbärge även de hemlösa svenska medborgare som finns i vår kommun.
- att kommunen ombesörjer grundbemanning av detta härbärge och för övrigt fortsätter samarbetet med frivilligorganisationerna.
- att Sala kommun upprättar en plan för hur utsatta EU-medborgare tas emot när de kommer till vår kommun och att behoven inventeras fortlöpande genom uppsökande verksamhet.
- att Sala kommuns insatser för EU-medborgare tas fram i samverkan med de berörda och utifrån deras behov.
- att alla insatser kommuniceras till de berörda på modersmålet och med utgångspunkten att det handlar om rättigheter som tillgodoses.
- att Sala kommun ger rådgivning och information till EU-medborgare som kommer till vår kommun, om de möjligheter som finns för dem till exempel vad gäller socialt skyddsnät, vård, utbildning och arbete.
- att kommunen bekostar de tolkinsatser som krävs för att kommunicera behov och insatser samt ge rådgivning. Det är önskvärt att detta inte enbart sker via telefontolk.
- att Sala kommun ger utsatta EU-medborgare tillgång till verksamheter som språkcafé, fadderskap för nyanlända och SFI-undervisning.
- att kommunen erbjuder skolgång även till de barn vars familjer stannar i Sverige kortare tid än tre månader.
- att Sala kommun avsätter medel till ett projekt för att verkställa ovanstående punkter.
- att detta projekt startas upp snarast möjligt, med målet att det senast i november 2015 ska finns ett härbärge i Sala kommun som är klart att ta emot gäster.

Sala, den 8 april 2015

Med bästa hälsningar,

Beatrice Björkskog, gruppledare, Feministiskt initiativ Sala